Schone Havens in Europa

GROEN LINKS ROTTERDAM

BÜNDNIS 90 DIE GRÜNEN

SPD

PVDA ROTTERDAM

Rotterdam 12-09-2019

Inhoud

1. Inleiding 3
De uitdagingen van een havenstad 3
Samen werken aan een oplossing 3
2. Internationale samenwerking en afspraken 4
North Range 4
Internationale afspraken over Zwavel, Stikstof en CO2 4
3. Concept raadsbesluit 5
Bijlage 1: Resolutie Hamburg 6

1. Inleiding

De uitdagingen van een havenstad

Negentig procent van de wereldwijde handel vindt plaats via de zeevaart. De zeevaart is hiermee de ruggengraat van de internationale handel. De beschikbaarheid van goederen die per schip onze haven inkomen is een belangrijke factor voor de Europese welvaart. Tegelijkertijd is de zeevaart, met 3 procent van de wereldwijde CO2 uitstoot, ook voor een belangrijk deel verantwoordelijk klimaatverandering. Juist zeehavensteden zoals Rotterdam zullen als eerste te maken krijgen met zeespiegelstijging. Maar de internationale scheepvaart stoot niet alleen CO2 uit, maar ook zwavel, fijnstof en stikstof. Als havenstad heeft Rotterdam dus een grote verantwoordelijkheid om enerzijds kimaatverandering tegen te gaan en anderzijds luchtvervuiling te beperken.

Samen werken aan een oplossing

Deze grote verantwoordelijkheid hoeft Rotterdam gelukkig niet alleen te dragen. De tweede haven van deze regio, Hamburg, is bereid om belangrijke stappen te zetten. In deze notitie presenteren we een initiatief van volksvertegenwoordigers uit Rotterdam en Hamburg. Samen werken we aan havens die gezond zijn voor de economie, mens en milieu. Met dit initiatief werken we binnen een level-playingfield aan verbetering van de havens. Door eenduidige richtlijnen af te spreken kunnen havens, reders en terminals innoveren en investeren in de juiste schone technieken. Daarbij kan worden gedacht aan technieken als scrubbers, SCR-katalysatoren, LNG-motoren en walstroom-aansluitingen. Op deze wijze worden negatieve effecten van vooruitstrevende milieuregels voorkomen en kan aanzienlijke CO2-reductie worden bereikt en milieuvervuiling worden teruggedrongen. Met dit initiatief nemen Hamburg en Rotterdam het voortouw om tot betere standaarden te komen. Deze opzet is een uitgestoken hand naar andere Europese havens om mee te praten en mee te doen.

Haven Hamburg

2. Internationale samenwerking en afspraken

North Range

Rotterdam is de grootste haven van Europa. Samen met de havens van Hamburg, Bremen, Le Havre en Antwerpen vormt Rotterdam de zogenaamde 'North Range' havens. Binnen de North Range hebben Rotterdam en Hamburg hebben samen bijna 50% van de containervaart. Deze stevige positie zorgt voor een grote verantwoordelijkheid en mogelijkheid om veranderingen te bewerkstelligen.

Internationale afspraken over Zwavel, Stikstof en CO2

Op mondiaal niveau zijn met het Verdrag van Parijs en Internationale Verdrag ter voorkoming van verontreiniging van schepen (hierna: MARPOL) belangrijke afspraken zijn gemaakt over het terugdringen van CO2-uitstoot en het verbeteren van de luchtkwaliteit. In het Noord- en Oostzeegebied mag door schepen echter nog vele malen meer stikstofoxide worden uitgestoten dan in Noord-Amerikaanse havens en wateren. Dit MARPOL verdrag kent met de TIER III-richtlijn strenge grenswaarden voor de uitstoot van stikstofoxide, maar deze gelden alleen voor nieuwe schepen. Ondanks verbeteringen binnen de scheepvaart is ook de zwavelemissie nog vele malen hogere dan bij het wegvervoer. Op zowel de uitstoot van CO2, stikstof als zwavel is dus nog veel ruimte voor verbetering.

Individuele havens werken steeds vaker samen om internationale duurzaamheidsdoelen te halen. Voorbeelden daarvan zijn het World Port Climate Initiative en het World Ports Sustainability Program van de International Association of Ports and Habors. Het in september 2018 ondertekende World Ports Climate Action Program van de haven autoriteiten van de havens Barcelona, Antwerpen, Los Angeles, Long Beach, Vancouver, Rotterdam en Hamburg wordt internationaal bejubeld. De programma's kennen echter wel doelen maar beschrijven nog geen concrete acties.

Leden van het Hamburgse Parlement en leden van Rotterdamse gemeenteraad gaan samenwerken aan deze concrete acties. Zij gaan dit doen door te werken aan eensluidende besluiten om gemeenschappelijk voorwaarden te creëren om de uitstoot van schadelijke stoffen en klimaatverandering terug te dringen, zónder de innovatie en concurrentiekracht van onze havens, reders en terminals te schaden. In het Hamburgse parlement is reeds een voorstel met een gelijke strekking aangeboden. Dit document is bijgevoegd als bijlage.

Het hieruit voortkomende actieprogramma is een belangrijke eerste stap om de samenwerking van wereldhavens ter bescherming van het klimaat te versterken.

3. Concept raadsbesluit

Verzoekt het college, in lijn met een gelijkstrekkend voorstel dat is aangenomen in Hamburg, om:

- Gezamenlijk met de Senaat van de Stadtstaat Freie Hansestadt Hamburg een conferentie van alle relevante havens van de Noord Range met inbegrip van de essentiële havenorganisaties in deze collegeperiode te organiseren. Tijdens de conferentie concrete maatregelen ter bescherming van het klimaat in de Noord Range havens en op en langs de daarbij behorende waterwegen het centrale thema te maken;
- Zich in het kader van de conferentie in te zetten voor een set van bindende maatregelen voor de bescherming van het klimaat in de Noord Range havens zoals bedoeld in het World Ports Climate Action Program;
- Zich gezamenlijk met de Senaat van de Stadtstaat Freie Hansestadt Hamburg in te zetten voor het bindende karakter van deze maatregelen in heel Europa bij de Europese Commissie;
- De andere havensteden uit te nodigen om zich bij dit initiatief aan te sluiten;
- Het Havenbedrijf Rotterdam dringend te verzoeken om met Hamburg Port Authority een overeenkomst te sluiten. In deze overeenkomst een set van eensluidende regelingen, dan wel regelingen met een zelfde werking, overeen te komen die ervoor zorgt dat de scheepsemissies binnen een level-playing-field in Hamburg en Rotterdam op de middellange en lange termijn duidelijk worden gereduceerd. Deze overeenkomst dient voor concrete reductie van NOX, zwavel, fijnstof en CO2 te zorgen. Het uitgangspunt voor deze overeenkomst dient te zijn dat deze concrete grenswaarden, maatregelen en bijbehorende prijzen bevat. Hierbij dienen ook gezamenlijk concrete doelstellingen voor het overgaan naar de Tier III-grenswaarden voor alle schepen en Zero-Emission-at-Berth te worden vastgelegd. Alsmede een concurrerende, zoveel mogelijk kostendekkende oplossing voor walstroom te worden opgenomen.

Haven Rotterdam

Bijlage 1: Resolutie Hamburg

Ingediend en zonder tegenstemmen aangenomen op 11-09-2019

Die Bürgerschaft möge, in Erwartung eines gleichlautenden Beschlusses des gemeenteraad von Rotterdam, beschließen:

I. Die Bürgerschaft stellt fest:

1. Das im September 2018 unterzeichnete World Ports Climate Action Program der Port Authorities der Häfen Barcelona, Antwerpen, Los Angeles, Long Beach, Vancouver, Rotterdam und Hamburg wird begrüßt.
2. Es stellt einen ersten Schritt da, durch die Kooperation wesentlicher Häfen den Klimaschutz zu stärken.
3. Es besteht Einigkeit darin, daß die Reduktion von Treibhausgasen und Luftschadstoffen, insbesondere CO2, NOX, SO2 und Feinstaub vorangetrieben werden muss.

II. Der Senat wird ersucht:

4. gemeinsam mit dem college van burgemeester en wethouders der Stadt Rotterdam eine Konferenz aller relevanten Häfen der Nordrange unter Einbeziehung der wesentlichen Hafenakteure in Hamburg zu organisieren. Konkrete Maßnahmen zum Klimaschutz in den Nordrangehäfen und bei den Hinterlandanbindungen sollen dabei im Mittelpunkt stehen.
5. sich im Rahmen der Konferenz für einen Katalog verbindlicher Maßnahmen zum Klimaschutz in den Nordrangehäfen im Sinne des World Ports Climate Action Programm einzusetzen.
6. sich gemeinsam mit dem college van burgemeester en wethouders von Rotterdam für die europaweite Verbindlichkeit dieser Maßnahmen bei der Europäischen Kommission einzusetzen
7. die anderen Hafenstädte einzuladen, sich dieser Initiative anzuschließen.
8. die Hamburg Port Authority aufzufordern, mit der Port Authority von Rotterdam einen Katalog von gleichlautenden bzw. gleichwirkenden Regelungen zu vereinbaren, der dafür sorgt, dass die Schiffsemissionen innerhalb eines level-playing-fields in Hamburg und Rotterdam mittel- und langfristig deutlich reduziert werden. Diese Vereinbarung soll für die konkrete Reduktion von NOX, Schwefel, Feinstaub und CO2 sorgen und in Bezug auf die Wege, Grenzwerte, Maßnahmen und Preise konkrete Eckpunkte beinhalten. Dabei sollen auch gemeinsam konkrete Zielmarken für die Umsetzung der Tier III Grenzwerte und Zero-Emission-at-Berth sowie eine wettbewerbsfähige, möglichst kostendeckende Landstromlösung festgelegt werden.
9. der Bürgerschaft bis Dezember 2019 zu berichten.